

SZENKESZTŐI IRUDA

Belmagyar-utca 27-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adának vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy cztentimetryi tér ára 4 kr. Gyászok, kereskedők és iparosok érdekvédelemében résztulnak. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartó cikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

A helyzet ura.

A jelenlegi magyar kormány bécsei szócsove visszatérve Wekerle miniszterelnök szerdai „nagy” beszédjére, azt hirdeti, hogy ez a beszéd jelentékenyen megerősítette a szabadelvű pártot, s megszilárdította annak egységét.

A tény tehát az, hogy a szabadelvű párt ismét szilárd és ismét egységes.

És mi tette ismét azzá?

Wekerle parlamenti beszédje.

De hát akkor, mielőtt Wekerle azta szerdai nagy beszédet elmondotta — mi volt a helyzet a szabadelvű pártban?

Bzony egyéb algha lehetett, mint bomlás és elégtelenség a dolog rendjével, s bizalmatlanság magával Wekerlével szemben is.

És mi kellett ahhoz, hogy a párt ismét megerősödjék és egységben megszilárduljon?

Hát egyéb semmi, egy parlamenti szónoklatnál.

És mi volt az a szónoklat, amely ilyen varázserővel hatott egy óriási politikai párt belső életére, hogy már most az egységességen való megszilárdulást egyenesen Wekerle szerdai beszédjétől dátálják?

Hát annyi igaz, hogy Wekerle szerdani hosszúlere eresztett beszédet mondott, a mit pártja zajosan helyeselt.

De hát édes Istenem: elég-e egy nagy politikai párt belső gyengeségeinek megorvoslásához és egységben való megszilárduláshoz egy parlamenti szónoklat?

Hiszen, ha ilyen gyógyszerző alkalmas arra, hogy egy politikai párt veszedelmes belső betegségéből kiépülje magát, akkor mit szólunk az ellenzéki szónokok: Ugron Gábor, Helfy Ignác, Apponyi Albert gróf szónoklatairól.

Hiszen ezek, mint parlamenti szónoklatok kérdés nélkül szólva — legalább is egyenértékűek a Wekerle beszédjével, de azért ezek hatása alatt még sem merünk olyan nagy állítást kockáztatni, hogy már most akár a nemzeti párt, akár az orsz. függetlenségi párt egysége pusztán e szónoklatok által megszilárdult és a pártok belső életükben jelentékenyen megerősödöttek.

Szerintünk valamely politikai párt belső életében mutatkozó köri jelenségek és betegségi tünetek legyőzése és az egészségi állapot visszaállítása nem attól függ, hogy akár melyik tagja a pártnak fényes vagy nem fényes parlamenti sikert arat, hanem attól, hogy ki minő politikát érvényesít és mennyiben tudja e politikát a nemzeti érdekek előmozdítására felhasználni.

Az, hogy Wekerle a szabadelvű párt felfogása szerint fényes parlamenti dalt aratott, s a párt szemében ez a „helyzet urává vált” még nem elégséges arra, hogy megszilárdítsa olyan mélyen fekvő bajokat, melyek a szabadelvű pártban évek óta megvannak.

És ha mégis azt tapasztaljuk, hogy a szabadelvű párt megelégszik egy parlamenti szónoklattal, hogy magát a szervi bajokból készültnek és egészségesben megszilárdultnak nézze — akkor az nem lehet egyéb okra visszavezethető, mint arra, hogy a szabadelvű párt egész léte személyes uralomra van fektetve; s a mintez az uralom változik — a szerint változnak abban a pártban a viszonyok is, s maga az élet és az egészség is.

Persze az a híres kompakt egység is épen ilyen ingadozásnak van ottalávetve s ha már most előáll az az eset, hogy Wekerle közelebbről kevésbé fényes diadalt talál aratni, hát az a megszilárdult egység ismét elemeire fog bomlani.

Hát ez bizony nem irigylendő egészségi állapot abban az erős — pártban

Politikai hírek.

Ugron Gábor és választói. A szatmárnémeti függetlenségi és 48-as párt e hó 16-án tartja az évi közgyűlést. Még a nyáron lett volna megtartandó ez a gyűlés, de akkor elmaradt a kolera miatt. A gyűlés tárgyai ezek: A pártvezetőség szervezése s az országos függetlenségi és 48-as párt üdvözlése a közelebbi véghemelt egyesülés alkalmából. E gyűlés fel fogja kérni a város képviselőjét, Ugron Gábort, a választói körében leendő megjelenés, hogy személyesen is meggyőződhessék a polgárság ragaszkodásáról s a híresztelések alaptalanságáról, melyekkel el akarják őt a választótól idegeníteni.

Csáky gr. nyilatkozata. A képviselőház pénztgyi bizottságának, Csőtörtőki ülésén Pázmándi kérdést intézett gr. Csáky kultuszminiszterhez: Nem nyújtana-e felvilágosításokat egyházpolitikai akciójáról, különben azt lehetne hinni, hogy nem akar, vagy nem tud nyilatkozni. Csáky gróf miniszter a legnagyobb mértékben meg van lepve e kérdés által, mert egyáltalán nem látja be a nyilatkozás szükségességét. Ha azonban előtte szóló ebből azt következtetné, hogy bármilyen változás állott be a kormány álláspontjában, úgy nagyon tévedne. Szólv csak azért nem nyilatkozik, mert a kormány álláspontja az egyházpolitikai reformok tekintetében abszolút semmiben nem változott. A különbség csak az, hogy a kilátásba helyezett akciónak egy, és pedig tulnyomó része már is a megvalósulás stádiumába lépett, a menyiben az ide vonatkozó törvényjavaslatok előterjesztettek. A kormány e teren tovább megy mindaddig, a míg teljesen meg fog felelni erre nézve tett ígéretének.

A T. Ház.

Budapest, okt. 13.

A mai ülésen a kérvényi vita rendén a záróbeszédet mondtak el.

Ugron Gábor záróbeszédében természetesen reflektált arra az erős kritikára, melylyel az igazságügyminiszter tegnap sújtotta. A miniszter őt elítelte erős kifejezéséért, de ő jobban szereti a nyereség megőrzését, mint a sima szavak mögé rejtett szennyes insznuálást. És nincs joga annak ilyen kritikára, a ki tegnap is egy félórán át gúnyolódott az egyházban álló Asbóh János fölött, de nem ragadta meg az alkalmat, hogy az ország első szónokának felirati javaslatával foglalkozzon. Az igazságügyminiszter megemlékezett arról, hogy szónok mások modora miatt elhagyta pártját. Ámde ez sokkal kisebb baj, mint az, ha valaki a saját modora miatt kénytelen ott hagyni a pártját.

E szellemes és az ellenzékét zajos derűltégre ragadó rípost után Ugron rátért a miniszter jogi fejtegetéseire s tagadta azt, hogy a kiegyezésnek politikai szempontból két oldalú jellege volna. A miniszter azt állította, hogy a kiegyezési törvény akkor sem szűnik meg egyszerűen, ha Ausztriában eltörik az alkotmányt s hogy magyar törvényt egyáltalán csak törvényhozási akcióval lehet megszüntetni. De hát mi történik, ha a hitványokbe foglalt föltételk egyikének beállta esetén Magyarország szabad királyválasztási jogát visszanyeri s így a közös intézmények egyszerűen elesnek? Akkor is érvényben marad még a kiegyezés s újabb intézkedésre van szükség, hogy az megszünjék? Bizonyára nem. A szónok ezután nagy bélyével bizonyította, hogy a koronát, melynek a jövő feladataira is gondolnia kell, nem szabad egy a jelenhez kötött párttal összekapcsolni. Nem szabad abba a helyzetbe juttatni, hogy egy pártnak versége az ő versége legyen: mert egy pártkérdeésben a kormány megbukhatik, de a koronára ebből a bukásból árnyéknak nem szabad vetődnie.

A királyi felelősségre vonni nem lehet, tehát nem is szabad ajkára sújtó és elítélő szavakat adni. A mi kormányuk tanulhatna IV. Edward angol király esetéből, a ki hitlenség miatt letartóztatott egy angol polgárt s ekkor kormánya kijelentette, hogy minden angol polgárnak joga van valakit hitlenség miatt letartóztatni, de a királynak ehhez nincs joga, mert tőle nem lehet elégtételt kapni. Ez az alkotmányos felfogás.

Ha a kiegyezés jogilag nem kétoldalú, akkor nincs is kötelezettség arra, hogy mindenki erre az alapra helyeskedjék. Ha tehát a király mégis egyenesen felszólítja a tör-

vénhatóságokat, hogy lépjenek erre az alapra, akkor ki meri tagadni, hogy a királyt felhasználják pártcélokra! Viktoria angol királynő egy leiratában határozottan kimondta hogy tanácsosai világosan tájékozottak, mihez kívánják az ő királyi jóváhagyását. Hát vajon a magyar kormány megmondotta világosan a királynak, hogy mire akarja a királyi sújtó szavakat elmondani? A kormány vétett az ország és vétett a koroná tekintélye iránt tartozó tisztelet ellen s ezért újból kérte Ugron határozati javaslatának elfo adását.

Az ellenzék zajos éljenzése jutalmazta ezt a szép beszédet.

Ugron szavaira először Szilágyi Dező igazságügyminiszter válaszolt. A miniszter insznuálását arra értette, hogy Ugron egész általánosságban beszélt husos fazekakról. A kérdést őrdemes tisztázni. Hogy a kormány politikai természetű bizalmi állásokra megbíttjait nevezi ki, ez nemcsak törvényes, de természetes is. Ámde éppen a főtörvényszékek szervezése alkalmával tapasztalhatta az ellenzék, hogy nem politikai természetű hivatalok betöltésénél a kormány pártszempontok nem vezették és legalább is „annyi ellenzéki képviselőt nevezett ki a táblához, mint kormánypártit. Insznuálás tehát, ha Ugron a kormányhatalmi önzésről és husos fazekakról beszél.

Egy közbeszólástól provokálva a miniszter nyilatkozott Apponyi felirati javaslatáról is. Apponyi maga is elismeri, hogy a királyi szavak félreértetők és valódi értelmükől eltérően is magyarázták. Éppen azért követeli a valódi értelemben restitúciását. De ha a valódi értelemben tekintetben egyetért a kormánnyal s csak a félremagyarázások csúfolatát sürgeti, akkor mért kívánja egyuttal a kormány iránt a rosszálás kifejezését?

Miután Ugron Gábor személyes kérdésben röviden kimutatta, hogy a kiegyezés természeténél fogva az igazságügyminiszter és a miniszterelnök egymás között sincsenek egy véleményen — most már a miniszterelnök szólt fel.

Wekerle sajnálattal fejezte ki, hogy Apponyi a borsosbési és közzei válaszokat egymással kapcsolatba hozta, holott azok között összefüggés nincsen. De Apponyi éppen erre a kapcsolatra építette fel egész argumentációját. Már most ő is kénytelen a tárgytól eltérve Apponyi egész politikájára s annak eszközeire is kitérni, hogy abból a bizonyítékokat kivége.

Beöthy Ákos: Ezt nem a vita bezárása után kellett volna tennie.

Wekerle: Az ellenzéknek lesz még alkalma és tud is magának alkalmat szerezni, hogy neki válaszoljon. Beöthy panasza tehát alaptalan. Ugy kell lenni, hogy az ellenzék még most sem olvasta el a királyi válaszokat.

Hangok a szélsőbalon: Ne tréfáljon miniszterelnök ur!

A miniszterelnök konstataulta, hogy a borsosbési királyi válaszban nem a magyar sovinizmus, hanem általában a tulzó sovinizmus van elítélve. (Gúnyos derűtség)

Apponyi fölémlítette, hogy a kormány párti lapok őt meggyanúsítják; ezért a kormány nem felelős, de Apponyi maga gyanúsítja a kormányt, nemzeti önzéret hiányával, sőt gyávaassággal vádolja s ezért már őt terheli a felelősség. De ezért még a kormány sem vádolja a nemzeti pártot ámitással, annál kevésbé vádolhatja a koronával. De a nemzeti pártnak ilyen vádjai és gyanúsításai adják meg az okot és alkalmat arra, hogy az országban ámitások és meddő ígéretek burjánzanak fel. Nem bujják tehát a felelősség alól, de ma is azt mondja, hogy a királyi ítéletből vegye ki mindenki azt, ami őt illeti. A jövőtől várja annak az igazságnak elismerését, hogy a fegyverek nobilitása tekintetében ővé volt a fölény. (Éljenzés jobbfölől.)

Következett a szavazás.

A Ház többsége a kérvényi bizottság javaslata értelmében a kérvények iratárba helyezését határozta el s így a beadott határozati javaslatokat mellőzték.

Ezután Wekerle miniszterelnök válaszolt Thaly Kálmánnak arra az interpellációra, hogy szándékozik-e lépéseket tenni, nehogy az Ausztriából beözönlő sorsajegyeken közjogunkkal ellenkező jelvényeket alkalmazzanak. A miniszterelnök kijelentette, hogy

erre nézve a szükséges lépéseket megtette, s ezental hasonló panaszra ok nem lesz.

Thaly Kálmány válasza után a Ház többsége a választ tudomásul vette.

Honvéd-szobor a T. Házban.

A képviselőház tegnapi ülésén válaszolt Wekerle azokra az interpellációkra, melyeket gróf Apponyi Albert és Eötvös Károly intéztek hozzá a kormánnyal a honvéd-szobor leleplezési ünnepéről való távolmaradása ügyében. A miniszterelnök egyszerűen azt jelentette ki, hogy már az ünnepség előtt megmondta a Házban, hogy nem fog megjelenni a leleplezésnél, s akkor megmondta azt is, hogy miért nem. A Ház akkor az ő kijelentését tudomásul vette, s így neki újból nyilatkozni nem szükséges.

Ez a válasz meglehetősen frapírozta a Házat s Eötvös Károly az általános meglepetésben azzal kezdte válaszát, hogy a milyen rövid volt a miniszter kijelentése, olyan himeztelenül jelentheti ki ő is, hogy ezt a választ kielégítőnek nem tartja. Miután az ilyen nemzeti ünnepségeken — fájdalom — a korona képviselőjét, a főpáspót és a főrendiházat sohasem fogjuk ott látni, annál szűkebbé lett volna, hogy legalább a kormány ne maradjon el a nemzet nagy ünnepéről. Amiért a honvédek küzdöttek: ez ország függetlenségének kivívása az a czölünk most nekünk is; a nemzet felébresztését, a mi az ő munkájuk volt, táplálnunk kell nekünk is. Ebből a szempontból emiáens politikai kérdés az, hogy nekik a megérdemelt tiszteletet megadjuk.

A tizparancolat azt mondja: tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess a földön. Ez talán az egyessékre nem áll, de a nemzetekre igen. A mely nemzet multjáról megelégedezik, nemzeti hőseit meg nem becsüli s a serdülő ifjúságot ennek a multnak tiszteletére nem tanítja: az nem érdemli meg hogy hosszú életű legyen a földön. Minthogy a kormány éppen ebből a szempontból nagy hibát követett el távolmaradásával: Eötvös a választ nem vette tudomásul, kérte annak napirendre tűzését.

Gróf Apponyi Albert azon kezdte, hogy ő és valószínűleg a Ház legtöbb tagja már nem is emlékezik a miniszterelnöknek arra a beszédére, melyre ma hivatkozott. A miniszterelnöknek talán kellemesebb is, hogy ne emlékezzenek arra a beszédére: de azért ennek a beszédnek ismeretere szükség van. Ezért a munkát tehát a miniszterelnök tudójáról a magára vállalva, Apponyi olvasta fel azt a májusi beszédet. A felolvasásból aztán kitért, hogy a miniszterelnök a távolmaradást azzal okolta meg, hogy a kormány nemcsak a nemzetben gyökerezik, hanem a koronának is tanácsosa.

Hogy ezzel mit akart mondani, azt nem magyarázta meg a miniszterelnök, de csözlött arra, hogy a leleplezés ünnepségén esetleg politikai tüntetések lehetnek s a kormány távolmaradását ez aggodalom maga is igazolhatja. Ugyanezok Wekerle egy közbeszólásra tiltakozott a kegyeletre való terrorizálás ellen s azt mondtotta, hogy a kormány a maga kegyeletének nyilvánulását nem teszi mások akaratától függővé. De hát mit akart ezzel mondani? Azt talán, hogy a kormány majd valamikor később fog demonstrálni a honvéd-szobor mellett? Ha ezt tenné, érdem szerint csak közhabot jutalmazhatná érte. Nem lesznek nemzeti hősei az olyan nemzetnek, mely vértanút haláluk után sem becsüli meg s megtűri az olyant kormányt, mely a nemzeti hősk irányában ilyen vétkes közönyt tanusít.

Mikor a kormány erről az ünnepségről távol maradt, a nemzet erkölcsi tőkéjét támadta meg, mert ha hitvány nemzetné nem akarunk stlyedni, legalább önfeláldozó hőseinket kell megbecsülnünk. Hivatkozott volna a kormány bármire, csak arra nem, hogy ő nemcsak a nemzetben gyökerezik, hanem a királynak is tanácsosa. Hogy mert ilyen érzelmi disszonanciát hangsúlyozni a király és a nemzet között olyankor, mikor a nemzetnek oly mélyen gyökerező érzelmeiről van szó, a melyekről csak nemzeti létéről való lemondással tudna lemondani? Az utolsó parasztkunyhóban sem fognak ma olyan embert találni, aki a király és a nemzet közt való disszonanciára emlékeznék, de nem találunk olyat sem, aki a nemzeti dicsőségről fe-

ledkezett volna meg. S mikor a nemzet ilyen szerencsés lélektani változáson ment, az szabad volt-e éppen a kormánnyal érzelmi ellentétet felállítani a korona és a nemzet között?

Ha az országgyűlési pártok abból az ünnepségből politikai tőkéket akartak volna kivácsolni, akkor nem esengtek volna azért, hogy minden párt, az egész nemzet jelenjen meg, hanem maga gondoskodott volna róla, hogy a kormány távol maradjon. Politikai demonstrációtól, olyantól, melyért a kormány meg nem jelenhetett volna, nem lehetett tartani, mert a rendezőzég erre nézve teljes garanciát nyújtott s ő maga is ettől a garanciától tette függővé megjelenését.

Gróf Károlyi Gábor: Ahá! akkor már félt!

Gróf Apponyi Albert: Igenis félttem mert vannak a nemzetnek kiccsai, melyeket minden durva érintéstől félteni kell. De a miniszterelnök akkor, midőn előre kijelentette, hogy az ünnepségen részt nem vesz, elvesztette jogosultságát arra, hogy annak rendezéséből részt kérjen. Ha a miniszterelnök a koronát sértő demonstrációtól tartott, akkor lett volna csak igazán kötelessége megjelenni, sőt az egész rendezést kezébe vennie. Ötszázézer ember volt akkor Budapesten és egy sem félt, csak Magyarország miniszterelnöke. Ilyen súlyos kötelességmunkásokkal szemben a miniszterelnök választ tudomásul venni nem lehet. (Percekig tartó taps és éljenzés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök azt válaszolta, hogy az ünnepnek előzményei is voltak s ezekben a korona is angazsálva volt. De az akkor tervezett béke-ünnepséget lehetett-e néni tette s így a kormány többé az ünnepség hivatalos rendezésén részt nem vehetett. A kegyelet nemcsak abból áll, hogy egy szobor leleplezésén részt vegyünk, hanem leginkább abban hogy a negyvennyolc éves hősök iránt való elismerésnek nyíltan kifejezést merjünk adni és azoknak mi is élő reprezentánsaival szemben kegyeletünket tettekkkel is bebizonyítsuk. (Nagy zaj a szélsőbalon. Kiáltások: Aláírás! adnak a honvédeknek! Hát talán a Bach huszárokat nyugdíjazzák?)

Azról a kormánnyól, mely mindennapi tetteivel fejezi ki kegyeletét és elismerését, nem lehet azt mondani, hogy vét a nemzeti kegyelet ellen. Ugyanazoktól a politikai demonstrációktól tartott, mint Apponyi s a különbség csak az, hogy az ő aggodalma néhány nappal tovább tartott, mint az Apponyi s s hogyha ő jelent volna meg az ünnepségen, akkor igenis lehettek volna demonstrációk. A rendezésbe azért folyt be mégis, mert félt attól a nemzeti skandalumtól... (Roppant zaj. Az ellenzék zajosan követeli a miniszterelnök rendutasítását.)

Wekerle: Csak azt mondtam nemzeti skandalumnak, hogy az ünnepséget talán megint el kellett volna halasztani. Ebben talán nincs ok a haragra, hacsak az ellenzék elővéleménnyel nem jött az ülésre.

Hangok: Gyálat! Ne hallgassuk! (A szélsőbalon tüntető zajjal kivonult a tereméből.)

Wekerle: Apponyi őt vádolja politikai opportunistaással. De ő ezt visszafordítja Apponyira. Huszonöt évig készítettek elő a budai szobrot, melyet alig tudtak létre hozni De azért az érdeklődők között hiába keresi az Apponyi nevét. Szólv, mint szerény hivatalnok, a maga filléréivel hozzájárult a szoborhoz, Apponyi nem. Az ő kegyelese benne van abban a koszoruban, melyet a nemzeti nyújt a sebzett honvéd alakja fölé, de Apponyinak később kellett a maga koszoruját a szoborra helyezni. Október hatodikán Apponyi nem volt kegyeletos, de a szobor leleplezésénél igen, mer abból politikai tőkéket remélt kivácsolhatni. Tőle tehát kegyeletos érzésből lezákát el nem fogad. (Nagy zaj.)

Gróf Apponyi Albert megvárta a csend helyreálltát s aztán egész nyugodtan válaszolt. A miniszterelnök ma vindikálta magának a fölényt a fegyverek nobilitása tekintetében; nyilván ehhez akart bizonyítékot szolgáltatni ezzel a beszéddel. (Nagy tetszés.) A parlamenti erkölcsök talán még nem fajultak annyira, hogy egy becsületos embernek szavát el ne higgyék; ő pedig szavára mondja, hogy a gyűjtésnek csak rendeltetéséről hallott, de gyűjtővet nem látott.

Polónyi Géza: Majd ki fogjuk kergetni, hogy a miniszter urak mennyit írtak a

Gróf Apponyi Albert: A miniszterelnök, hogy az ő távolmaradása okozta közmegegyezést maszkirozza, neki veti szemére az opportunizmust s még azt a rögtönzést is felpanaszolja, amit október hatodikán az ifjuságnak mondott: Pedig abban a rögtönzésben sem gyűlöletet, hanem szeretetet hirdetett. Ilyen gyanúsítások után, melyek, ha jobb érzésére hallgat, maga sem hozott volna fel, bizony a fegyverek nobilitása tekintetében mintaképül nem választaná. Mai beszéde méltó volt ahhoz, hogy a nemzet ünnepén elbújt palotájába. A miniszterelnök véteit már összes kötelességei ellen s csak az hiányzott, amit ma szintén megtett, hogy parlamentarista kötelességeiről is megfelelkezve a miniszterelnöki székéből pletykákra vetemedjék.

Az ellenzék perczekig tapsolta Apponyit.

A többség a miniszterelnök választását tudomásul vette.

A magyar nyelv és az oláhok.

(Vége.)

A második lépést szintén a vallásügyi miniszternek kell megtenni az autonómia előnyén áll s az egyházi fő és alhatóságokat megfékezni, mert ezek sokkal inkább okai annak, hogy 2287 iskolában nem tanítottak kellő sikerrel a magyar nyelv, mint az egyházi hatóságok által elnyomott tanítók.

Itt szintén saját tapasztalataim által igazolt tényekre hivatkozom. Ha valamelyik oláh tanító magyar hirlapot olvas, magyar tanítókkal érintkezik, iskolájában a magyar nyelvet tanítja, azt minden kigondolható módon dőlőzik. Mit csináljon hát a szegény tanító? Kihez forduljon? Ki védi meg őt az üldözések elől? Csak az a van, melyről gondoskodni kell, szembe szálljon törvényes előjárásával? akkor pusztlulnia kell. Követi előjárásának utasításait s akkor nyugodtan él, biztos a kenyere.

Ismerem tanítót, a ki panaszkodott, hogy 200 fira sem megyen fel évi fizetése, s ráparancsoltak, hogy 300 forintot vajjon be, nem azért hogy nyugdíjogosultsága állapításáért meg, hanem, mivel a törvény azt kívánja, minden tanítónak 300 forint legyen a fizetése s a hol ezt a főtartót nem képesek megadni, ott az állam pótolja ki ezt.

Szükséges kimutatni neki azt, hogy 300 fira a fizetése, ahogy az állam segélyt adjon s így beleszállhasson az iskola ügyébe. Találja ki a módját annak a vallásügyi miniszter, hogy mint közoktatásügyi miniszter a tanítókat szabadítsa föl a papok nyomása alól, s akkor az iskola ügyek rohamosan fognak fejlődni. Nevezzen minden megyében olyan tanfelügyelőt ki,*) a ki nemcsak az iskola ügyekhez ért, de érti a nép nyelvét is képes ellenőrizni a tanítókat, megbírálni az iskolát. Legalább a nemzetiségi vidékeken szervezze a járási tanfelügyelői intézményt, s akkor az a 2287 szám elenyészik, különben írott malaszt marad a szept. 25 én kiadott rendelet is, mint a hasontárgy megelőző rendeletek.

A viszonyok rohamosan változnak, a gazdaságok tribunások hintik a maszlágot melytől elkabulnak a műveletlen papok és tanítók a jószámból gondolkodásukat terrorizálják s mint az a gyermek mely megszokja a

*) A közokt. miniszter nem, hogy arról gondoskodni, hogy a nép nyelvét értő, a népet vezető tudó tanfelügyelőt nevezze ki hanem elhelyezze az olyan tanfelügyelőt a ki a nemzetiségi ellentéteket eltudja simítani s a ki a szolgálatnak javára válik. Példa erre a brassói tanfelügyelő esete. Szék.

hazugságot, lassanként ő maga is valónak tartja, a miket kigondolt és mond: elhiszik, a legképtelenebb valótársakat is, s mert az iskolázásra rá szorítottak, olvasni megtanulnak, minden faluban a gyerekek a ligának van gondja rá, hogy a hirlapok minden faluba eljuthassanak. Így természetesen működik az iskola ügyek mostani állapotában minden közre, hogy a liga eredményével működhetne magának az oláh népnek is kárára.

A nép nagy zöme még nem kapta el a maszlágot csak a felszínén uszálók nyelvések, magyar közmondás: „egy bolond szót is csinál” „egy rothadt alma megrontja az egész tömeget” itt nagyon is igaznak bizonyul. Ők, kik bírják az állam nyelvét, s ennek hasznát saját híveik rovására élvezik, mindent elkövetnek, hogy a tanító és a nép meg ne tanulja, nehogy megértvén más is halljon, mint a mit ők mondanak hirlapjaikon át. A nép pedig akarja tanulni az állam nyelvét, melynek hasznát látja. Nem egyet ismernek, a ki papjával keményen üszkösztözt, midőn ez lebeszélte igyekezett arról, hogy fiát állami tanintézetben taníttassa.

Hogy e téren nagy akadályok vannak, s nem csak az autonómia kelti rést törni, jól tudom, mert láttam egy kis csatornázást melyben sajnos a boldogult Trefort miniszter volt a vesztes, jobban mondva legyőzött, mert vesztes a magyar államosság eszméje volt.

Tíz határvárosi iskola van ugyan is Fogarasmegyében a mely iskolák sem a hitfelekezeti, sem a közoktatásügyi magyar kormány fönhatósága alatt nem állanak, hanem egy Szébenben székelő alapkezelő comitő vezeteti anyagi és szellemi ügyeit báró Urszu ezredessel az élén, a ki korlátlanul uralkodik ezen iskolák fölött.

Tetszése szerint nevez ki, s helyszegeti át vagy mozdítja el állásától a neki nem tetsző tanítót.

Közelebből egy tanítónőt áthelyeztet más iskolához azért, mivel az férjhez akart menni olyan emberhez, a ki mint hivatalnok a magyar kormány rendelkezéseinek is engedelmességek tartozik, s mivel az illető ez esetben nem mehetne férjhez, nem ment át új állomásra, elvesztette tanítónői állását.

Évekkel ezelőtt egy tanítót áthelyeztet nemcsak más iskolához, de más megyébe, s nejt, ki szintén tanítónő volt hagyta. Elválasztani akarta tehát a férjét nejtől csupán azért, hogy a „Magyar polgár” című kolozsvári magyar lapot is járatta a tanító, s a fogarasi magyar tanítókkal érintkezett.

Mivel az illető nem akarta nejtét és gyermekeit ott hagyni elmozdította állásától. A tanító folyamodott a legfőbb hatóságokhoz a m. kir. közoktatásügyi miniszterhez, ki megvizsgáltatván az ügyet vissza helyezte a tanítót állásába. Ekkor az ezredes ur fölrántult Bácsba, s Magyarország közoktatásügyi miniszterre visszavonta rendeletét, helyben hagyta az áthelyezést azon módosítással, hogy a tanév lejártával menjen át, addig ott maradjon s kapja fizetését.

Ott is maradt, de sem nem kapta fizetését, sem nem taníthatott, mert az ezredes ur helyébe más nevezett ki, a miniszteri rendeletre nem is hederített. A nyolczvanas évek elején volt ez eset, azóta mindig tart a harc az ezredes és közoktatásügyi kormány között. Egyik-másik iskolához az iskolások, mint községi jellegű iskolákhoz szerveztetett is állásokat, de biz azért máig sem községi jellegű iskolák azok, hanem uralkodók fölöttük kizárólagos teljhatalommal az ezredes ur.

Ezen iskoláknál kedvező tanítót az ezredes urnak azok, a kiknek keze alól olyan tanulók jönek polgári iskolákba, a kik magyarul még olvasni sem tudnak; akik ismeri magyarul, egyike még a bécsi memoran-

dumosokkal is az osztrák császárhoz zárdokolt; a kik a tanítás helyett a „Gazeta” és „Tribuna” hasábjain reagétoznak nevezik az ezredes ur által elidőztött, s állami iskolákhoz kerülő oláh nemzetiségű tanítókat; intik a szülőket, hogy őrizkedjenek ezek keze alá adni gyermekeiket.

Nem egy szülő panaszkodik elkeseredetten, hogy mennyire akarnak ők gyermekeiket taníttatni az állam nyelvére is, de nem lehet, ha csak Fogarásba nem hozzák, mennyi korholást kell hallaniuk, a miért itt taníttatják éppen azokat, kik jól beszélnek magyarul s magyarul tanulólv iskolákban taníttatják gyermekeiket. De hát, quod licet Jovi, non licet bovi? gondolják a tribunisták.

Nemcsak a magyar államessége, hanem maga az oláh nép érdekében is kíváncsiak várjuk, mi lesz folytatása a szeptember 25 én kiadott miniszteri rendeletnek.

Gagyai Samu.

Idegbeteg képviselő.

— Vályi Árpád. —

Budapest, okt. 13.

Vályi Árpád, a kecseli kerület orsz. képviselője, utódja e mandátum birtokában Ábrányi Emilnek s az ügyikössé lett Eötvös Gézának a hit a függetlenségi és 48-as párt ifjú kora dacára (alig 40 éves) ez év május havában Eötvösök kilépésekor egyik alelnökké választott, mint mely részvételét értesülünk — bizonyára csak rövid időre — a magánéletbe kénytelen visszavonulni. A képviselőházban általánosan mely megdöbbenéssel beszéltek e hírről s nem akartak annak hitelt adni. Eleinte sokan csak Asbóth ellenes rossz tréfának tartották a Vályi Árpád betegségéről szóló híreztetést, míg végre meggyőződtek, hogy a képviselőháznak e rokonzenes, nagytehetségű fiatal tagja csakugyan beteg.

Vályi Árpád fia Vályi Jánosnak a tisztántul ref. egyház főgondnokának, aki egyike volt a szélsőbalt megapolt „jehet”-nek. Tehetségei érdemein kívül e körülmény is hozzájárult ahhoz, hogy függetlenségi párt alelnökké választotta őt, akinek már ifjúkori ambícióját képezte, hogy ő lesz valamikor a függetlenségi 48-as párt vezére.

Idegbetegségének első jelei már a múlt héten mutatkoztak. A mikor a takarmány-kiviteli tilalom tárgyalásán megtette interpellációját, odaszólt Jusch Gyalához, a pártelnökhöz: „Fordítassátok le rögtön németre a beszédem.” Delután pedig a pártkörben ismételtén sürgette interpellációjának német fordítását, mert ezt már várják az udvarnál. Ő felsége — mondá — nagyon kíváncsián várja, hogy ő, mint a függetlenségi párt alelnöke, mit fog mondani ebben a kérdésben. Erre az interpellációjára előre várta a miniszter választát, de az idő előrehaladt volta miatt a miniszteri válasz holnapra maradt. Utoljára tegnapelőtt beszélt a házban a borosbeszi s közösi királyi válaszköz feletti vitában. Beszéde az álls végére maradt s a kimerült ház nem részesítette oly figyelemben, mint mások szokta Vályit, a ki hiába hivatkozott beszéde közben többször arra, a mi nagy büszkeségét képezte, hogy ő a függetlenségi 48-as párt alelnöke. — E beszéd után többször a fejéhez kapva a folyosón lévő toillet szobába sietett s fejére vizet eresztett. Utolsó szereplése a házban Asbóth teg-

nap megratulálása volt. Említettük tegnapi országgyűlési tudósításunkban, hogy e gratuláció a szélsőbaloldalon, mely elképedést keltett. Többen nyitlan adtak kifejezést megbotránkoszának. Kettőt e megbotránkoszók közül Vályi Árpád provokálni kívánt. Fel is kérte erre este a kaszinóban Üchtricz Zsigmond bárót s Ketzor Miklóst.

A mikor e gratuláció után elhagyta a képviselőház termét a toillet szobába sietett s ott — megmosta kezét. Utközben találkozott Darányi Ignéczal, a ki Asbóth üdvözlésére gyulodott vele s keresztet vetett rája. Vályi azt válaszolta: Mekem mint alelnöknek ki kell békíteni a „klerikálisokat, 74 kontra 25!” A baloldali folyosón találkozott Vályi Tiszákkal s heves polemikát kezdett velük a liberális bukásáról. Kezdetben tettek némi megjegyzést szokatlan heveségű kifakadásaira, de lassanként elhallgattak.

Este a nemzeti kaszinóban Vályi Árpád kezében a „Magyar király ő felségéhez” címzett nagy levéllel járt-kelt. A kérdés-ködkönek azt felelte, hogy ez általa felterjesztendő új miniszterek névsora. A király őt bizta meg, mint a függetlenségi 48-as párt alelnökét az új minisztérium megalakításával. Ő most Apponyit keresi, akinek kész két esztendőre átengedni a kormányzást, e két év elég lesz arra, hogy Apponyi is szélsőbaloldallivá legyen s aztán ő (Vályi Árpád) veszi át a miniszterelnökséget s meg fogja mutatni, hogy legalább is 20 esztendeig miniszterelnök lesz.

Nemzeti kaszinóbeli barátainak e viselkedése már nagyon feltűnt s bár előbb még néhány komolyan tárgyalat vele készülő lovagias ügyeiről mások szükségességnek látták felhívni állapotára rokonának Teleky Ede grófnak (Vályi Árpád neje, kivel 2—3 év előtt kelt egybe Teleki grófnő) figyelmét. Teleky orvosost sietett, míg Andrassy Tivadar gr. s Rohonczy Gedeon barátai szép szavakkal rávették őt, hogy velük hazamenjen a Vadászúrtban lévő lakására. Utközben kinevezte Andrassy Tivadar grófot magyar hadügyminiszternek Rohonczy pedig pénzügyminiszternek.

A betegnek Majtison Szatmármegyében lévő családját reggel táviratilag értesítették. Majdélőlt orvos konziliumot tartottak, a melynek eredménye az, hogy holnap hazautazik s házi ápolásban keres — mihamarabb várható gyógyulást.

Városi közgyűlés.

Kolozsvár, okt. 14.

Nagyon gazdag tárgysorozathoz fogtak tegnap a városatyák. A tárgyak is érdekesek voltak. A tanácskozási termet is kiüszitották az utóbbi időben. E körülmények a szokottnál valamivel több városatyát vonzottak a gyűlésre.

Anyan azonban még sem voltak, hogy két fontos tárgyat névszerinti szavazással eligazítani lehetett volna.

A gyűlésről szóló tudósításunk ez:

Huszár laktanya.

A honvédelmi miniszter megígérte, hogy huszárokat telepít Kolozsvárra.

Ezek részére azonban kaszárnyára van

szükség. A kaszárnyát a város kell, hogy kiépítse. A város meg is csinálta a tervet. 293 ezer fribba kerülne a honvédszár laktanya telek vásárral, felépítéssel együtt.

A katonai kincstár fizetne 14—15 ezer fribb évi bért, a mi nagyrészt fedezné az építésbe fektetett tőke kamatát. A másik részét fedezné az az indirekt jövedelem, mely a huszárok itt tartózkodása által felmerülő nagyobb pénzforgalomból ered.

A Kolozsvárra telependő huszárok évi 200000. fribbba kerülnek a katonai kincstárnak. A tárgyat Salamon Antal tanácsos adta elő. Hozzá szólítottak dr. Groisz Gusztáv, Szabó Sámuel, Hajós János, Boros György és mások. A közgyűlés az építésbe bele megy. A laktanya a kül-közép utozóban lesz felépítve és erre a célra a homokbánya mellett 11 telket fognak megvásárolni.

A közúti vasút szárnyvonalai.

Kolozsvár városnak e legújabb közlekedési eszközét ki akarják építeni a borjumi hegy alá s a külmagyar utozai végén a szeszgyárakig. Ez iránt a kereskedelmi miniszter leiratát György Mór dr. tanácsos terjesztette elő. Az előterjesztés s szárnyvonalakra a személyforgalmat is kiterjeszteni kívánja.

Dr. Groisz Gusztáv egyetemi tanár beszédében utalt arra, hogy a közúti vasút kiépítését a városi közgyűlés minden behatóbb műszaki megállapítás nélkül engedte éptülni. Ennek eredménye lett az a szomorú állapot, hogy a közúti gővasút a város területének legszebb részén, a főtérg legnagyobb forgalmu pontján állomásozik negyedórákig, itt nyrik a mondonyok a vizet és a két vonat találkozására állomásozása miatt a forgalom majdnem naponta megakad. A külmagyar utozában pedig, a sétátérre bekanyarodólag a város egyik legszebb telkének komokozását metasztette át a gővasút. Mindezeket és a kiépítésnél levő egyéb mizeriákat tanácsul kívánja vétetni arra nézve, hogy ilyen dolgok a jövőre elő ne forduljanak. Az ügy tárgyalásába nem bocsátkozik bele, hanem kéri a közgyűlést, hogy utasítsa azt szakosztályokhoz. Albach polgármester is ellentétben az előadó véleményével, szükségesnek tartja, hogy ez a kérdés a szakosztály elé kerüljön. A közúti vasút a kiépítéssel is, a forgalommal is sok bajt, sok hátrányt alkalmatlanságot okoz a városnak. A közlekedést akadályozza, az utcák burkolatát felturta, a forgalomnál a megálló helyeken a szabályszerű időt nem tartja be. A közgyűlés a közúti vasút szárnyvonalainak ügyét a szakosztályok elé utasítja.

Jókai-utca Kolozsvárt.

Koszorús regényírónk jubileuma alkalmából a belszen utca nevének „Jókai-utca”-ra leendő átváltoztatását óhajtja a város. Ennek keresztül vitele ünnepélyességek mellett történék, az ünnep rendezésére bizottság kiküldését kéri az előadó dr. Szabó Gyula főgyűző és költségeket kér a kereszteléssel egybekötött kiadások fedezésére. A közgyűlés egyhangulag fogadta el az előterjesztést.

A város belső és külső területe.

Most a város nivellálása alkalmából felmerült a szükséges annak, hogy a város külső és belső területe meg legyen állapítva. Ez

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. október 14.

A szegény Kata házassága.

Angolból fordította

Amica.

VII.

(Folytatás.)

(13)

Az első negyed órában a társalgás nébákesen ment, amár Jankó és én lelkiismeretesen dolgoztunk, hogy simán menjén és nyugodtaknak mutassuk magunkat. De Haightonné, a ki mogorván és hallgatva állt a karosszékekben, a kötöttit mégiesen rángatva előre hátra a fényes piros selyem szemeken keresztül, dacára hogy festői melléklelete volt a szalon bútorainak, a képzeltet legnyommasztóbb kiadása volt az erkölcsi vizes lepedőknek. Annymra reá nehezült a kedélyemre, hogy szerettem volna a jó, de bakafántos öregot megráznai.

Vége az én nagy megkönnyebbülésemre a szobaleány megjelent és valami privát értekezletre hívta, a mint az ajtó utánna bezáródott, úgy éreztem, mintha egy nehéz teher szakadt volna le a vállaimról. Éreztem, hogy most már Jankó és én valóban saját magunk lehetünk és végre szabadabban beszélhetünk.

Azt hiszem, hogy ez az örvendetes megújulás látszott az ascomon, mert Jankó, a ki illedelmesen a szoba másik oldalán volt állva, hirtelen állított hozzám, a tigris bőrére nyugalom állott, mind a két kezemet megfogta, s a régi barátságos jó indulattal nézett le az arcomra és mosolygott.

— Mili maga egy cseppet sem változott — hálá az égnek! — most is oly élénk,

titrelmetlen és heves mint volt régen! — édesem, maga nem tudja, hogy az arca ma delután milyen nyílt könyv volt!

— Mit — az egész delután?

— Igen, az egész delután; de én nem kívánom, hogy a szemei kevésbé volnának őszinték. Azok a lélek hű tükrök, melyekben láthatjuk —

Elhallgatott, eleresztette a kezemet és kissé félre fordította a fejét, úgy, hogy szemei most az ég tüzbe mélyedtek, a helyett, hogy az én rettenetesen beszélő arcomon nyugodjanak, de nem mozdult el onnét és csakhamar változott, de nem kevésbé komoly hangon folytató —

— Milyen boldog és büszke férfi lehet az én Teddi barátom! — Mili, tudja-e maga, hogy mennyire örülök a magok boldogságán — mennyire örülök, hogy a négy hajó közül, melyeket mi ifjak az élet haborgó tengerére kiküldtünk, kettő reményeinknek arany kalászaival megrakodva biztosan tértek vissza a partra.

— Tudom Jankó — igazán tudom, édes öreg Jankó! — kiáltam élénken.

Ennyi volt minden amit mondhattam és oly nehéznek találtam ezt mondani; de, ő megértett, és nem várt tőlem többet.

— Mili, állj ide — és engedje, hogy okos emberek módjára beszéljünk — mondá vidáman.

De amár engedelmeskedtem neki, ő még mindig mereven állott előttem, s a tűz vörös világában szomorú arcát tisztán láthattam.

— Mili — folytató én ritkán engedem meg magamnak az ilyen érzélgős mondatokat, de most önkénytelenül jöttek ajkaimra e szavak, és elvégre is, négyből kettő — a hogy a világ folyása van ez elég szép arány a boldogságból és bizonyágból, nem de?

— Ne, oh ne beszéljen így! — nem

annymra a szavai, mint a hangjában lévő fájdalom keserűség ellen tiltakoztam.

— Rögtön elfogadta a megrovást!

— Nem édesem — a világért sem bosszantanám meg magát. Mildred, maga azt fogja gondolni, hogy ma a csudálkozó hangulatomban vagyok, de ismét azt mondom, szeretném tudni ha vajjon tudja-e maga mennyire örülök, hogy itthon láthatom.

— Azt gondolom, hogy tudom — mondám, halás tekintettel nézve fel rá.

— És tudja-e, hogy miért?

Azt gondolom, hogy azt is gyanitom — mondám hallkán.

En is azt gondolom. Mildred, maga mindig derék, ügyes, ésszerű leány volt — és nemeslelkű igazi jó barát. Én azt hiszem, hogy nines semmi a mitől visszarettenne — hogy Latrobe Katát megmentse!

Hangja kifejezhetetlen gyöngédségre lágyult a mint a három utolsó szót mondta.

— Hogy — hogy megmentsem? — ismételtém tehetetlenséggel, amár nagyon jól tudtam, hogy szavai mit jelentettek.

— Én éppen úgy szeretem Katát, a hogy ezelőtt szerettem és akár mit megtennék, hogy segítsek rajta, vagy boldogabbá tegyem; de — hogy mentsem meg és mitől?

A Jankó válasza megdöbbenést volt ösztintességében.

— Mildred, legyen az ő örangyala; mentse meg őt önmagától — és tőlem!

Néhány perczig nem kísértettem meg válaszolni és ő sem látszott azt várni; bambán bámultam a tűzbe, vad és tragikus képeket láttam a lángokban — és azon csendültem, ha vajjon volt-e valaha külsősebb feladat asszonyra bízva, mint ez, melyet Jankó most én reám bízott.

— Mildred — hangzott ismét az ismerős hang a füleimbe és álmodozásomból felrögzött és ez alkalommal éles szavakkal

hányszor volt abban — a maga szemei élesek és fülei is éppen olyan élesek, mint egykor voltak; maga most is éppen olyan gyorsan megért, lát és hall mindent — nem tudom elképelní, hogy egybéképpen is megváltozott volna!

— Nem, Jankó, én semmiképpen sem változtam meg, — mondám őszinteséggel és könnyek toltak a szemembe; éppen az vagyok a mi voltam — a Kata és a maga igaz barátja. Csak azt mondja meg, hogy mit tudjak tenni — ő érte, — mert ha mind igaz a mit hallok, úgy ő nem nagyon — boldog!

— Nem, ő nem boldog. Mildred, maga nagy részt összejárta a világnak, sokféle embereket látott és sokat tapasztalt, de azt gondolom, hogy várakoznia kell, míg jászórtársát a saját otthonában látja — mig Elm Courtban a doktor Latrobe vendége volt, hogy meg tudja, hogy egy szegény asszonyt mily reménytelenül szerencsétlenné lehet tenni! — Az ég tudja, hogy mily szívesen szítemeném a dolgokat, ha tehetném, de ugysem lehetne magát hosszasan sőtétben hagyni — mert saját maga többet fog felfedezni mint a mennyt én mondani tudok, de mihelyest magát megálltam éreztem, hogy beszélnem kell — el kell magának mondanom mindent a mi bánt, Mili, a régi szép napokban maga volt mindnyájunknak a bizalmasa.

— Igen — igen, — Jankó, beszéljen; — mondjon el nekem mindent! — Természetes, hogy holnap már Elm Courtba megyek.

— És úgy megy oda, hogy ott maradjon — Haightonné elengedi — neki nincs szüksége magára; és úgy-e nem engedi magát onnét elijezeni?

— Eljésztetni? — Oh nem! — De ki által?

— Dr. Latrobe ur által — válaszoló

Jankó sajtáságos habozó hallgatás után, areza ki volt pirulva és szemének határozottan nyugtalan kifejezése volt.

— Növekedő csudálkozással bámultam reá.

— Jankó, miért ijesztené el engemet a doktor?

A mit róla hallottam nem tett kedvező benyomást reám és talán ez az oka, hogy nekem nem tetszett az a mit láttam. De ő szép férfi és gentleman, amár előismerem, hogy ravasz sima és kigyó szerű, de ha két szakál volna maga, még akkor sem ijesztené el Kata mellől.

— Édes Mili, ezt komolyan érte? kiáltá Jankó kérdő szemekkel. Oh mennyire örülök, hogy ezt hallom magától, mert tudom, hogy olyan leány a ki szavát tartja, a ki ígérete mellett jó és rossz körülmények között helyt áll! Dr. Latrobe minden, a minek nevezheti — szép, művelt, udvarias és midőn tetszik neki azt a fáradságot venni, bámulatos figyelmes házigazda; de, amár sok vendég jár Elm Courtba nem maradnak ottan, ha csak a szeszélyes gazda különös tetszését meg nem tudják nyerni.

— Hát ha én a különös tetszését meg nyerem — mondám, irtozatomat legyőzve és mosolyt erőltetve, mint ha valami kiütd tréfát mondtam volna.

Annai bizonyos, hogy az ő vendége leszek, mert ő hívott meg — és nem Kata. Ugy-e hallotta?

— Igen, hallottam, de nem értettem meg; és Kata is csudálkozni látszott, — válaszoló Jankó, szomorúan simogatva a hajuszát és a szegény gyermek meg volt ijedve — a mi nem csuda — tudva, hogy férjének minden látszólagos barátságossága, minden csak valami ördögi tervének a leplezését bizonyítja!

(Folyt. köv.)

íránt a szakbizottsága javaslatát Szvacsina Géza tanácsos terjesztette elő. Szóba került az, hogy a házsongárd is „intra villam”-nak vétesse és bevonassék a nivellálásba. A közgyűlés napirendre tér e felett s elfogadja a szakbizottsági javaslatát.

Kolozsmonostor egyesülése Kolozsvárral.

Ez a rég vajdó kérdés egy lépéssel ismét előbbre haladt. A várossal leendő egyesítés valami vásárván jogból befolyó jövedelem képezte, melynek a juhokból évente bizonyos összeget nyert a r. k. uradalom. E jogért a közgyűlés 1000 frt megváltást szavazott meg s ezzel a szakbizottság javaslatát elfogadva, a kérdés elintéztét nyert.

Elmaradt határozatok.

A Kül-Magyar utazásból a Pusztai utazáshoz egy új utca nyitását elhatározása továbbá a Fővárosi r. kath. templom körüli épületek kisajátítási alapjának tulajdonát képező két kaszáló megvételének elhatározása névszerűen szavazással és általános többséggel lett volna eldöntendő. Miután azonban a városi képviselők elegendő számmal nem voltak jelen a két ügy tárgyalását ajóvőre halasztották.

Szemét hordás Kolozsváron.

A járvány és a köztisztasági mizeriák megteremtették a köztisztaságra vonatkozó szabály rendeletét, amelynek folyamán a szemétket ki kell hordani minden telekről, minden nap. A kihordásra a város pályázatot hirdetett, melyre több ajánlás történt. Legelfogadhatóbb a Hirsch ajánlata volt, a ki 12 frtért vállalkozik, hogy kihordja Kolozsvár szemétét. E tárgy körül heves vita indult meg, mely este 6 óráig tartott. A közgyűlés a szakbizottsági javaslatot fogadta el, a melyek értelmében a szeméthordást Hirsch Herman és Fisch Adolfnak fogják kiadni a megajánlott ártért 6 évre. Somody István ügyvéd külön véleményt jelentett be.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, október 14.

— **Színház.** Megyery Dezső vendégfellepté iránt nagy érdeklődést tanúsít a közönség. Az este is szépen megtöltötte a színház nézőterét, hogy régi kedvence egyik legjobb alakításában gyönyörködjék. A „Szegény Jónathán” kedves zenéjű operettet adott, a melyben Megyerynek bő alkalmat volt újra, többoldalú tehetségét csillogtatni. Zajos tetézényilvánítások kísérték az alkalommal és minden nagyobbnak jelenetét. Molit, Küry Klára e feledhetetlen szerepét Somlóé Vádnay Vilma asszony játszotta, de hiányzott játékból az az üdőség és báj, melylyel Küry Klára bearányozta e kedves szerepet. Éneke nagyon tetézett s több dalát megkeltett újránzia, Kaposi Józsefnek nem való ilyen nagy szerep. Sem hangja, sem játéka nem bírja. A többi szereplők a régi jók voltak. A zenekar ez alkalommal is sokat rontott.

— **Színházi hírek.** Holnap, vasárnap délután lezállított helyárrakkal „Kádár Vera” népszínműi pályamunka, mely a Ditrői igazgató által kitűzött 100 arany jutalomra pályázott, került színpadra. Este Somlóé Vádnai Vilma és E. Kovács Gyula vendégfelleptével, Rátkai 100 arany jutalmat nyert népszínműve: „Felhő Klári” adatik. A csim szerep Somlóéknak egyik jó alakítása. Hétfőn a „Pezsgő” kerül színpadra. Ebben lép fel először mint szerződtött tag: Megyery Dezső (Polka Gerő), mint vendégek: Ráthonyiné Maróthy Margit és E. Kovács Gyula. Színházunk legközelebbi ujdonsága Sudermann világ-hírdő szomorújátéka: „Sodoma pusztulása” lesz.

— **Miért nem fejlődik a trensiszintéri park?** Szakértők állítják, hogy ennek az az oka, mert a park értő kezelés hiányában szenved. Ambrus gazda, a ki a parkot gondozza, annyit ért a kertészséghez, mint a hajdu a harangöntéshez. Tudatlanságában mindig olyankor nyesi meg a fiatal fákat és cserjéket, a mikor a nyelés azoknak ártalmas. E miatt azután vagy kipusztulnak a fák és cserjék vagy elfagynak a fiatalabb hajtások és e miatt nem fejlődhetnek. Jó volna szakértő utasításokat adni Ambrusnak, hogy a fák és cserjék nyelésére és kezelésére körül mikor mit szabad és mit nem szabad cselekedni.

— **Baleset történt ma d. e.** a belmonostor utcában. Az ottani gyógytár mellett egy épülő félben levő ház építési állapota össze omlott és egy Wenczel Gyula nevű 21 éves munkás arról leesett. A fiatal munkás lábain és koponyáján szenvedett sérüléseket, miket a mentők bekötözték Papp Sándor építőt az álvány helytelen készítéséért fogják büntetni.

— **Helyreigazítás.** Tegnapi számunkban említettük, hogy a városház köz-

gyűlési terme igen díszesen van kifestve, a mi Bányai Béla szoba festő érdeme. E hirt most oda módosítjuk, hogy a díszes festést a Tomán-Bányai cég végezze.

Dr. Nappendrukk Kálmán

Kolozsvár táros nagy szorgalmu és kitűnő orvos, ki az utóbbi járványos betegségekkel kapcsolatos nagymérvű teendők kimerítették, pár hét előtt Olaszországba utazott üdülés végett. Nappendrukk ez idő alatt teljesen kipihente magát s a jövő héten hivatalát átvéve működését Kolozsvárt ismét megkezdi.

Doktorrá avatás.

Ma délbén avatták fel Papp Lajost, egyetemünk volt hallgatóját az összes jogtudományok doktorává. Gratulálunk az új doktorának.

Szület Kolozsváron.

A minden indok nélkül évenként sietni szoktak, — s így ép ezt a néhány napot nem szokták bevárni, — mely a bornak szeszartalmát leginkább növeli. Mások jobb időjárás mellett még csak megvárta, de, hogy az idén is elsiessék a dolgot és éretlenül lezsedjék a szőlőt az már valóban érthetetlen. Jó lenne tehát a szőlő tulajdonosoknak ezt fontolóra venni, s a szüretüket e hó utolsó napjaiban tartani meg. Kapcsolatban e birrel megemlítjük, hogy az idén különben e tekintetben már történt intézkedés s a szüret nem f. hó 18-án mint ez már jelezte volt, hanem f. hó 28-án lesz.

Emberölés két frtért.

M-láposi levelezőnk írja tegnapi kelettel: Községünket egy rémes hír járta be a reggeli órákban. Egy szegény özvegy asszony birtelen haláláról szóló hírt, a ki még az este a szomszédában tengeri hántásban volt. Előbb mindenki kolerára gondolt, mert az ablakon keresztül csak azt lehetett látni, hogy a földön elterülve fekszik, senki se gondolt tragédiára. Csakhamar megjelent a csendőrmester, s a helyről bezárt ajkát feltörte, — s a szegény özvegy asszonyt, Kiss Palinét vérebén felforgatva találta. A csendőrmester azonban tisztába volt, hogy itt gyilkosság történt, s hozzá is fogott azonnal a nyomozáshoz. Nem sok fáradságba került a tettes kézrekerítése, mert ott volt ő is a bűnös és kiváncsi tömeg között. A szomszédok állítása szerint, azelőtt való nap Pretori József, fazekas Kiss Palinénál égetett kemence fazekát. Ezáltal agyaggyal egyenesen rá esett, s a még forró kemence a mellett bizonyított, hogy annak tüzelését csak az éjjeli órákban fejezhette be. De másfelől Pretori József magyiselete is teljesen elárulta a bűnt. A mikor körülállottuk a szerencsétlen áldozatot, s ő is egész kíváncsian nézni akarta, de a mikor a tatóngó s még mindig vérző sebet megpillantotta önkéntlenül magát is nézegette, hogy nincs-e vagy egy vércsepp a ruháján. S ezzel teljesen elárulta magát. Egyik szemlélő a Pretori József inge mellén friss moosának a nyomait vette észre, s azonnal felhívta a csendőrmester figyelmét rá, — a ki aztán a a lakanyára vitte, s ott ingét közelebből megvizsgálva friss vér nyomokat konstátált. A derék őrmester ügyes fellépésére csakhamar töredelmes vallomást tett. Előadta, hogy Kiss Palinével 6 év óta szerelmi viszonyban él, s érte nejt és öt kis gyermekét elhanyagolta, s családja mostinséggben szenved. Az este együtt vacsorázott szeretőjével s vacsora e pálinkázás után 2 frtot és 4 kupát malé lisztet kért tőle kölcsön, de a nő a kérést megtagadta s a midőn ezért szemrehányást tett neki, a nő maléba ütötte. Pretori ekkor egy darab tűzfát vett elő s azzal úgy fűbe vágta, hogy azonnal elbukott, s ekkor rátérdelt és megfojtotta. R. S.

— **A székely-Mikó Collegiumban** uralkodó állapotokról levelet küldöttek hozzánk, melyről lapunk okt. 11. számában megemlékeztünk azért hogy az igazgatóság figyelmét felkeltsük az előtűnk valószínűlegnek tetző vádakra. Ma erre néve az igazgatóságtól felvilágosító sorokat kaptunk. A melyekből örömmel győződünk meg, hogy mint említettük, e jó hírnévre méltán igényt tartó intézet ellen felhozott vádak minden alapot nélkülöznek.

— **József főherceg diszpolgársága.** Aradi tudósítónk táviratozza, hogy a esztörtéki városi közgyűlésen József főherceget egyhangú lelkesedéssel Arad város diszpolgárára választották. A városi közgyűlés elhatározta továbbá, hogy a honvédség jubileumakor feliratilag üdvözlő a főherceget, és az ott állomásozó honvédség tiszteletere bankettet rendez. — Győr város közgyűlése ugyancsak egyhangúlag határozta el, hogy József főherceget jubileuma alkalmával feliratilag üdvözlő.

— **A Montbach-Teleky ügy.** A Bokross Elek affairjéről összefüggésben, mint említettük, lovagias ügy támadt Montbach Sándor és Teleky Domokos gróf bűzt. Ez az ügy elintéztét nyert. A tanuk (Montbach részéről: Kohl Károly tűzer-kapitány és Földváry László kamarás, Teleky gróf részéről pedig Keglevich István és Andrássy Ti-vadar gróf) jegyzőkönyvet vettek föl, konstátálván, hogy a Bokross-ügyet lehetetlenség a lovagiaság terére vinni, miután utjabban oly körülmények derültek ki, melyek a lovagias uton való elintézés lehetőségét teljes-séggel megakadályozzák. Teleky Domokos gróf tanui ezt a főlvet jegyzőkönyvben be is ismerték.

— **Lázongó rezervisták.** A legutolsó ellenőrzési szemlén Pozsonyban igaz-

mas jelenetnek volt tanuja a honvédkaszárnya, Makai százados valami okból elég górombán rákiáltott egy rezervistára, mire az éppen olyan górombán válaszolt. Erre a százados tetteleg kezdte a rezervistát — egy munkást — bántalmazni, aminek következtében a rezervisták hangosan pártját fogták társuknak és abozgolni kezdtek a századosot. Olyan fenyegetőleg viselkedtek magukat, hogy a százados kénytelen volt a kossúltságot lerendelni és az ezredesnek jelentést tenni. Tóth ezredes aután elrendelte, hogy a késztültség legénysége föltűzött szuronyal álljon el minden kijáratot, míg az ellenőrzési szemlének vége nem lesz.

Lámpagyújtás Amerikában.

Az utcákak gázvilágítják ugyan Amerikában is, de a lámpagyújtás és eloltás ott nem úgy történik, mint Európában, a melynyben autonómia-órásszűz segélyével az összes lámpák egyszerre gyúlnak meg és aludnak el. A lámpagyújtóhivatal ugyanis egy ébresztő órákhoz hasonló órászereket, melyet nyolcz naponként egyszer felhuznak. A lámpagyújtás idején egy az órászerekeztet tartozó kalapács rácsik a gyújtótűtlenre és egyidejtleg felhuzza a kakast. A lámpák elalvását pedig a kakasnak lezárása idézi elő.

— Tudomásul. Környhamból haza érkezőnk ki-vánom szives tudomásul hozni, hogy November 1-én a téli idényt megnyitom Magán házakban vagy intézetben tanítást és elvállalok. Jelentkezéseket minden időben eszközölök. Nagymalom utca 7. szám lakó somon.

Szerkesztőségi üzenet.

Szebeninek. Bünt vélünk elkövetni akkor, ha azon az exponált helyen cikkének közlésével fűzött vetnénk a magyarság ottani szerény épületébe el lehet és el kell simítani az ellentéteket és a személyes aulódásokat keblileg, a nyilvánosság nélkül. A nagy közönség véleményére és ítéletére apelálni nem is helyes és nem is szükséges. A kaszinó elnöke magyar ember, őn is magyar ember. Meg kell találni a módját annak, hogy a magyar emberek egy fedél alatt, egy hajlékban megférjenek.

LEGUJABB.

(Az Ellenzék eredeti távirata.)

Országgyűlés.

Budapest, okt. 14.

A képviselőház mai ülésén napirend előtt Horváth Gyula előhozta, hogy Wekerle tegnapi vádjáért az ellenzék nem akar ismételtlen zárt ülést kérni, csak ajánlatukat fejezi ki az illetőn támadások felett. Ohajtják a békés elintéztét. Wekerle min.-elnök kijelenti: a „nemzeti skandalumra” nézve szavait félreértették, mert az ünnepély elhalasztását mondta nemzeti skandalumnak.

Miután most hallja, hogy az ellenzék nem összebeszélve vonult ki, ezt szívesen elhiszi.

Horánszki konstátálja, a Wekerle meghátrálását (Zajos ellentmondás jobbról). Személyi harczt kezdett Wekerle, ugymond legyen hát ezental ilyen e küzdelem. (Zajos ellentmondás, elláll kiáltások jobbról).

Szilágyi nem hiszi, hogy Apponyi és pártja magáérvá teszi Horánszky áldatlan indítványát, itt békés egydtűnködésre van szükség.

Ivánka Oszkár kijelenti, hogy Wekerle miniszterelnök Apponyi Albert személyének megbántására egyetlen kerrigáló szót se mondott.

Ezentul tudják — ugymond — hogy milyen stílusú és kalibert ekber ül miniszterelnöki székben.

Erre óriási zaj keletkezett jobbról, felszólt ezután Rohonczy képviselő. Majd Miklós Gyula beszél, kijelentve, hogy ha személyes insultust gondol, az egész szabadelvű párt tudni fogja kötelességét. Erre ismét nagy zaj keletkezett.

Ivánka beszél ismét, azt válaszolja, hogy a dolgok fölül nincs több mit magyarázni.

Apponyi Albert gr. kijelenti, hogy a egnapi incidensben személyi sértést nem lát. A dolog politikai eredményével pedig megvan elégedve.

A vitában számosan vettek részt.

Wekerle egy felszólalására Apponyi ingerülten kijelentette, hogy jövőben tudni fogja hogyan harcoljon. Szilágyi békítő felszólalása után elnök végre bezárta a vitát.

Ábrányi sürgősen bejelentette a bíróság által immunítása ellen elkövetett sérelmét, melyet a mentelmi bizottsághoz utasítottak.

Madarász interpellációi után az elnök bejelentette hogy az üléseket több hétre felfüggesztik.

A zárt ülés.

Budapest, okt. 14.

Bethlen miniszter válaszában tudomásul vétele után az elnök bejelentette, hogy tíz képviselő zárt ülést kért s ennelfogva

azt elrendeli. Előbb azonban az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után Bánffy Dezső báró elnök következő szavakkal szavakkal nyitja meg a zárt ülést: Tisztelt Ház! (Derülttség.) Zárt ülésben ugyanis a megszólítás ez: Tisztelt képviselő urak! El levén rendelve a zárt ülést, azt megnyitom. A házszabályok értelmében első sorban az döntendő el, hogy van-e szükség a zárt ülésre. Miután a tíz képviselő által aláírt íven, Horváth Gyula képviselő ur neve áll első helyen, felszólítom őt, hogy terjessze elő a zárt ülés kérésének okát.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter kijelenti, hogy Wekerle miniszterelnök urnak sürgős ügyben Budára kellett mennie, s ennelfogva kéri a képviselő urakat, hogy a zárt ülést halasszák el.

Horváth Gyula kijelenti, hogy ő és társai okvetlenül akarnák előterjeszteni a zárt ülés kérésének okait, s kéri, engedjék meg, hogy azt megtehessen. A nyilvános ülésben ma oly szokatlan hangot hallott a miniszterelnök részéről, a melyet még a magyar parlamentben nem hallottak, az ellenzékkel szemben meg olyan kiméletlenség (közbe-kiáltások: Durvaság!) nem mondatott a miniszterelnöki székben.

A mint ő hallotta, a miniszterelnöket mondta: „Nem akarunk nemzeti skandalumot” (Ellenmondások jobbfelől). Ő csak azt mondhatja, a mit hallott s azt, amit az egész ellenzék felháborodással hallott. Ha nem úgy mondta, nem vonja kétségbe, de ezt magától a miniszterelnök urtól szeretné hallani. A miniszterelnök a felháborodásra, a helyett, hogy kimagyarázta volna magát, azt felelte, hogy ez összebeszélés az ellenzék részéről s megrágalmazta az egész ellenzéket. Legyen az a miniszterelnök vagy más, egy ellenzékre, melynek politikai múltja van, lehet erős kritikát mondani, de egy miniszterelnökszékből az ellenzéket ily váddal illetni nem szabad. Egy elkecseregett vita e miatt, nem lenne a parlament megerősítésére vezető mód, azért kérték zárt ülést, hogy ezt kiegyenlítő maguk közt. Nehéz a dolog, mert a miniszterelnök nincs jelen. Azért is csak azt az okot adja elő, mely miatt zárt ülést kért. Gondolkodjanak a módok fölül képviselőtársaim.

Polonyi Géza kijelenti, hogy őket is az az intenció vezette a zárt ülés kérésénél. Az a hangulat, mely köztük uralkodik, nyílt ülésre nem alkalmas. Különösen azt tartják sérelmesnek, hogy a miniszterelnök az ország színe előtt azt a vádat vágta szemükbe, hogy ők előre összebeszéltek, hogy ellene tüntessenek. Ilyenről szó sem volt. A hangulat temperamentum dolga. Rendszerint nem tudják, hogy mi csinálja a mérges hangulatot. Oly titulusokat és közbeszólásokat hallanak néha a tudaláról, hogy már arról is beszéltek, hogy nem veszik észre. Őt nem irritálja rendszerint, de ma — mondhatja — ő is kijött a flegmájából. Igyekezék mindenki, — hogy kölönösen akadályozzák meg az ily kelemetlenségeket. Az oly vád mely az ellenzékkel szemben emeltetett, nyílt ülésen tisztázandó. A miniszterelnök nincs itt s így nem tudják hajlandó lesz-e rá. Tartanak holnap is ülést, hogy barátságos békés uton rendezhessék a kérdést. Aleszanak rá egyet s kölcsönös jó akarattal rendezik.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter; Hogy egyes képviselők mit mondanak közbe innen is, onnan is, azt ne emlegetjük. (Kiáltások balról: Abban kvittek vagyunk! Derülttség.) A másik kérdés: a miniszterelnöket be nem várhatjuk. Holnapig nézzék meg a beszéd szövegét, hogy nem volt-e téves a vallomásuk.

A miniszterelnök — a mint ő hallotta — azt mondta: Ugy bonyolódott a dolgok előbb, hogy még egyszer el kellett volna az ünnepélyt halasztani, a mi nemzeti skandalum lett volna. (Nagy sugás.)

Elnök: Tisztelt Ház. (Derülttség.) Nem lehet egy kérdést tisztázni, ha nem méltóztatnak hallgatni.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: A mi a miniszterelnök másik nyilatkozatát illeti, hogy az ellenzék tervszerűen járt volna el, (Kiáltások balról: Összebeszéltek.) vagy összebeszéltek volna, azt félreértették, mert ő (Szilágyi) úgy értette, hogy a miniszterelnökre azzal a benyomással volt a dolog, hogy talán az elő volt készíve. Mert az, hogy kivonult az ellenzék egy része, a miniszterelnökre meglepő volt, mivel okát nem tudta. (Ellenmondások balról.) Holnapig gondolkozzunk felette. (Helyeslés.) Holnap

Elnök indítványozza, hogy a holnap üléseben az alapszabályoknak megfelelőleg, a mai zárt ülést kérvényező képviselők ismét kérjenek zárt ülést. A zárt ülést berekeszti.

Nyílt ülés.

A nyílt ülés csak pár perczig tartott s bár a karzatokat megnyitották jöde senki se jött fel.

Elnök kijelentette, hogy a holnap 10 órákor kezdődik s ezzel az ülést be-szárja.

Nyomozás a „Pesti Napló”-nál.

Budapest, okt. 14.

A „Pesti Napló” szerkesztőségében ma megjelent Drill vizsgálóbíró Vizslánd er kir. ügyésszel, két detektívvél és több rendőrrel, felszólította a szerkesztőt, hogy adja ki azt a kéziratot, melyből a „Pesti Napló” tegnapi számában megjelent „História igazság” cz. cikket kiszedték. Egyben felmutatta az erre az eljárásra feljogosító végzését. A szerkesztő kijelentette, hogy a kéziratot nem adja ki, s csakis az erőszaknak enged. Erre a vizsgálóbíró lakatosát hivatott s az összes asztalok fiókjait erőszakkal felnyitatta. A munkatársak mindegyike egyenkint tiltakozott az erőszak ellen.

A nyomozásnak hamar híre terjedt s csakhamar nagy közönség gyűlt össze a szerkesztőségben, köztük számos képviselő, mint Polonyi Géza, Lukács Gyula, Visontay Soma, Vajay István, Rudnyánszky Béla, Nánássy Ödön stb. is jelen voltak. — Eljött Erdélyi fényképész is, a ki azt a jelenetet, mikor a fiókokat feltörték, lefényképezte.

Püspök útja.

Budapest, okt. 14.

Nagykanizsáról sürgönyzik, hogy ma délbén a budapesti vonattal Papp Gábor ref. püspök oda érkezett híveihöz. Nagy ünnepséggel fogadták.

Olasz hang rólunk.

Budapest, okt. 14.

A „La Perserveranka” olasz lap vezércikkét közöl a magyar országgyűlési tárgyalásokról ismertetvén Hieronymi beszédét, melyből kivonatot is közöl.

„E beszédeknek — ugymond — benyomást kell gyakorolnia az erdélyi oláhokra is s kiábrándítani őket autonómiai ábrándozásaikból. A magyarok féltékenysége nemzeti-ségük és országuk integritása iránt érthető. Ez a struggle for life rájuk nézve. Szláv és dákoromán népességektől körülveve fenn kell tartaniok fennbbségüket nemcsak, de assomulálniok kell a többi nemzetiségeket és a létüket biztosítani akarják, mert az a nemzet, mely egyedül védelmére szorítkozik, előbb-utóbb megsemmisülésre van ítélve.

Nem lehet továbbá figyelmen kívül hagyni azt, hogy azon népek, mely függetlenség után vágyódnak, meg kell előbb szereznie az ahhoz való jogzimeket és kelleket, melyek ily kiváltságra méltóvá tegyék. A magyarországi oláhok azonban még távol vannak attól, hogy ily jogcímekkel bírnak.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, vasárnap, 1893. október 15-én.

Délután 4 órákor:

KÁDÁR VERA.

Este 7 órákor:

FELHŐ KLÁRA.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MINÁLY.

NYILTÉR.

Az erdélyi pince-egylet erdélyrészi bortermelők szövetsége Kolozsvárt, ajánlja

minden kiállításon első rangú díjakkal kitüntetett és kizárólag szövetségi termelő tagoktól beszerzett

valódi erdélyi borait

nagyban és kicsinyben.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve és ingyen.

(3-3)

BOSCOVITZ A. látszerész

Kolozsvárt.

Egy drb szintenitő (achromát) színházi láteső vet 8 frt helyett most 4.50 kr.

Egy brb színházi és tábori látesővet 20 frt helyett most 10 frt.

Egy drb uti fémlelmérő „Aneroid Barometert” 8 frt helyett most 4.50 kr.

Egy drb finum szemüveget vagy csipetűt 3 frt helyett most 1.60 kr.

Egy drb II oszt szemüveg vagy csipetűt 1 frt 60 kr helyett most 60 kr.

Egy közönséges szemüveget 25 krót.

Ezen kívül bórportékák, taltek, borostyánkődrák, illatszerek, pálcák, esernyők, utazó tárgyak, chinai áruk stb. sokkal jutányosabban árultatnak, mint eddig.

35 év óta fenálló jó hírnevű üzletemet ajánlom a n. é. közönség figyelmébe.

BOSCOVITZ A. látszerész,

hiduteza 4 sz. a „Hungária” szálloda átkellenében. Ovási Valaki firmám alatt optikai dolgokat árul. tudatni kívánom, hogy az nem megbízhatatlan. 1021 (1-15)

H i r d e t é s e k.

Erdélyi Gazdasági Egylet állatképzési és állattenyésztési szakosztálya.

601. szám.
1893.

1020. (1-2)

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Az erdélyi gazdasági egylet állatképzési és állattenyésztési szakosztálya a sétatér felső felén levő kiállítási telepén a lóistálló két szárnyának mintegy 600 négyzetméter terjedelmű és jelenleg zsindellyel fedett födeleit még ezen évben bádoggal újra fedetni kívánja, melyre ezennel pályázatot hirdet.

Ennek eszközölhetése szempontjából vállalkozó tartozandó a jelzett épületek fedeleiről a zsindely burkolatot leveretni, a fedeleken hiányzó elavult és eltört léceket helyett újakat felveretni, a léceket kijavítani, a szegélydeszkázatot elkészíteni és mindkét szárnyépület födelét a meglévő és kijavított lécezetre alkalmazott, kétszer festett, az ajánlatok tárgyalása rendben biztosítgatlag megállapítandó számú fedél-bádoggal lemezzel jól és hiánytalanul még ezen 1893-ik évben befejezni.

A fedésre szükséges mindennemű anyagot vállalkozó leendő köteles adni és arra csakis egészen új és még nem használt, jó minőségű anyagokat használhat fel.

Írásbeli zárt ajánlatok folyó 1893. évi október hó 22-én (Vasárnap) déli 12 óráig aláírt titkári hivatalba (Belközép-utca 11. sz. emelet) nyújtandók be, melyek az erre kiküldött bizottság által fognak elbíráltni.

Köszvény, 1893. évi október hó 13-án.

Az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala.

Sz. SZAKÁTS PÉTER s. k.,
egyleti titkár.

Stern Dezső és Friedmann Benő mészégető telepük és erdőüzletük Rév (Biharmegye.)

Van szerencsénk a t. cz. közönség b. tudomására hozni, miszerint nagyméltóságu Gróf Zichy Edmund ur Révi uradalmában egy nagy szabásu

mészégető telepet

rendeztünk be, mely telepünket kőbányáink és erdőségeinkkel gözüzemű iparvasúttal összekötve, azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy legkiválóbb minőségű, szerfelett szaporító és igen fehér mészünket az év minden szakában bármely mennyiségben, a legpontosabban és leggyorsabb árban szállíthatjuk.

Rendelmények címünkre Révre (posta- és távirda-állomás) intézendők.

Tisztelettel:

844. (6-6)

Stern Dezső és Friedmann Benő.

Legnagyobb osztr. magyar szabadsággal bíró TANINTÉZET FILIGRÁN-MUNKÁK KÉSZÍTÉSÉRE.

A tavalyi linzi népiünnep nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Templomdiszok, óra és nyakláncok, karkötők, mellékek, kalap, haj és bál ékeségek, füzértáncjelvények és karácsonyi díszek, ruhabetétek, fali és keftetők, valamint pamlagvankosok díszítvénye, dísz levegők stb. továbbá virágkosarak színes sodrony és pamutból készíthet.

Van szerencsém értesíteni, hogy helyben rövid időre tanfolyamot nyitítottam filigrán-munkák készítésére s bátor vagyok a tisztelt hölgyeket annak megtekintésére tanhelyiségembe:

Magyar-utca 1. sz., (I. emelet, balra)

tiszteltetésen meghívni.

A munka nemcsak fölötté érdekes, de könnyen elsajátítható is; már kezdők képesek az első órák alatt ékszereket és láncokat elkészíteni. Tanfolyam az összes munkálatok megtanulásától 1 főt, gyermekeknek 70 kr., s szabadságban áll minden tanulóknak mindaddig látogatni a tanórát, míg a filigrán munkák önálló elkészítésére a kellő ügyességet el nem sajátították. A hozzávaló anyag nagyon olcsó (egy szekrény kezdőnek való anyaggal 85 kr.), és ezzel bárkinek alkalom van adva arra, hogy a legszebb ajándéktárgyakat előállíthassa. Tanórák naponta reggel 8-12 óráig, délután 2-4 óráig; oly hölgyek részére kik napközben nem érnek rá, hétfőn, szerdán és pénteken este 7-9 óráig.

Szétküldési üzlet az összes anyag számára Bécsben: III., Kegelfasse 6. I. Stock.

Kiváló tisztelettel Theben Jozefa.

KOVÁCS N. ur szíves volt kirakatában egy kis mintacsoportot kiállítani, hol az megtekinthető.

985. (3-3)

SALIGNAC & Co.

LEGELSŐ, LEGRÉGIBB, TÖBBSZÖRÖSEN ÉRMEKKEL
KITÜNTETETT

COGNAC-GYÁRA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Alapított 1809-ben. — Négy millió franknyi alaptőkével

COGNACBAN.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy kitűnő, tisztán francia borokból készített gyártmányunknak kizárólagos elárúsítása, melynek jóságáért és valódiságáért kezeskedünk:

EGYEDÜLI FÓRAKTÁRA KÖLÖZSVÁRTT:

CSIKI ANTAL-nál,

m. kir. dohány nagy-tőzsde és különlegességek árudájában van.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek.

Prof. Dr. Bárd Rokitsky, a Mária Terézia kórház igazgatója, a Medicinal Cognacról a következőket írja: A „MEDICINAL COGNAC” Salignac & Co. gyárából egy igen kitűnő erősítő szer, a melytől én minden olyan esetben, a hol egyáltalán Cognacot, mint gyógyszer használni lehet, a legjobb eredménnyel használtam s ennél fogva ajánlom.

767. (10-x)

KÖLÖZSVÁRI LESZÁMITOLÓ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Befizetett részvénytőke
100,000 frt o. é.Folyó évi tartalékalap:
25,000 frt o. é.

Elfogad pénzbetéteket rövid és hosszabb időre a legelőnyösebb kamattal mellett

Leszámitol 1, 3-4 hónapos váltókat a legkedvezőbb feltételekkel.

Lombárd kölcsönöket ad különböző értékpapírokra, valamint azok eladását vagy vételét közvetíti.

A fennírt üzletágakra nézve bővebb felvilágosítással szolgál:

442. (29-50)

AZ IGAZGATÓSÁG,
(Köszvény, belszen-utca 3. sz. a. emelet)

Hivatalos órák: naponként délelőtt 9 óráig, délután 1 óráig.

A helyi és vidéki nagyrődemű közönség becses tudomására hozom, hogy az országos értekezés a legjobb hírnévnek örvendő

Mödlingi Czipőgyár raktára a Tanácsház során, Belközép-utca 8. sz. Folly-féle házba

Tételezett st.

Teljes tisztelettel

1010. (2-2)

KOHN D. ERNŐ.

„Canária.”

Arany, állami bronz és első díjjal kitüntetett amateur
enyészdében

gyönyörűen éneklő, nemes vérű, valódi ház

Kanári madarak

4 firtól 8 firtig kaphatók.

Szétküldés postán jótállással.

Cím: „Canária”-tenyésztő, Budapest, Aranykő-utca 6.

983. (2-3)

Portland Ciment

legkiválóbb felülmúlhatlan minőségben

ajánl legolcsóbb árak mellett, minden álamásra szállítva a

Brassói Portland Ciment Gyár

Angèle, Hock, Kugler és Paul

Brassóban (Erdély.)

Köszvény kapható: Id. J. B. MISSELBACHER urnál. — Décsen: BRUGOVITZ és REHÁK uraknál. — Maros-Vásárhelyt: SIMO. FERENCZ urnál.

918. (4-8)

!!!UJ ÜZLET UJ!!!

Van szerencsém a m. t. közönség szíves tudomására adni, hogy az év október hó folyamán helyben, Hid-utca 5. sz., Hungária szálloda alá teljesen új

Női- és Férfi-divat, Kézmű és Rövidáru üzletet

nyitok s azt

RIGÓ LAJOS t. bejegyzett saját cégem alatt vezetem.

Midőn fent említett ifjú vállalatot írtam a m. t. közönség szíves figyelmét és érdeklődését előlegesen is kérem. becses tudomására kívánom adni, hogy bevásárlásomnál legelőbb törekvésem oda irányult, áruimat legelső bel és külföldi gyárosoktól szerezzem be, miáltal t. vevőim részére azon előnyt biztosítottam, hogy jó minőségű árukat lehető legolcsóbb árban szolgálhatok, s így bármely hasonló üzlettel versenyezhetek.

Magamat és ifjú vállalatomat előlegesen is a m. t. közönség nagybecsült pártfogásába és bizalmába ajánlom,

vagyok kész szolgálatára tiszteletteljesen:

951. (3-50)

Rigó Lajos.

Eladó birtokok és erdőségek.

Teleki Gyula gróf és fivére

alac-fehérmegyei birtoka, Czelnán 382 katasztrális hold, Magyar-Igenen 9 hold, Igenpatakán 821 hold, Krakkón 133 hold; ezenkívül Fogaras-megyében Kercisorán (vasúttól 7 kilométer) 2135 hold fenyves, 2202 hold bükkös, 2238 hold legelő, 301 hold szántó, kert, rét. — Alsé-Árpáson (vasút állomás) 524 hold szántó, kert, vásárjog, malmok; Fogaras városában több holdas-telek

— eladó. —

Felvilágosítást ad: Dr. Gortvay Bertalan ügyvéd, Budapest, Ferencz József-rakpart, a kihez a vételi ajánlatok intézendők.

981. (4-5)

Hirdetés.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy különféle

légszesz főző- és légszesz fűtő-kemenczék

megtekintés végett vannak felállítva, melyeket a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlunk.

Ezen tárgyak vasár- és ünnepnapok kivételével teljes működésükben megtekinthetők, reggel 8-12 óráig, délután 2-6 óráig.

Légszeszgyár Igazgatóság:

986. (3-8)

Van der VELDEN EDE.

Alapított 1855-ben.

MÜLLER GYULA

(Keresztény Imre utóda)

kefe- és ecset-gyára,

Köszvény, belszen-utca 14. sz. alatt.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jóság és az árak tekintetében a külföldi gyártmányokat fölülmúlják és a melyek több országos és iparképzésen érdem éremmel lettek kitüntetve.

A székesfehérvári országos kiállításon 1879. ezüst éremmel lett kitüntetve.

A Szolnoki-doboka megyei gazdasági egylet termény, állat és iparképzésen 1887. bronz éremmel lett kitüntetve.

A budapesti országos kiállításon 1885. nagy éremmel lett kitüntetve.

Nagy raktárt tartok minden e szakmába vágó cikkekből a legfinomabbtól a leggyorsabbig.

Elvállalok mindennemű gépkefék javítását, avagy újja készítését.

A legjobb románai sertéből készítek továbbá:

parket-fénykeféket, festő- (Seinperczik), meszelő- és kendertisztító-, fedőfestő ecseteket, fodrász gömbkeféket, ruha-, haj- és bürsönykeféket,

mindezeket felelősség mellett, tiszta sertéből.

953. (5-1)

Kívánatra árjegyzéket azonnal küldök.